

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
verkennend inventariserend
veldonderzoek door middel van boringen
aan de Sint Rochusstraat te Steyl,
gemeente Venlo (L)**

W.J.F. Thijs & K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2010-132

Geldermalsen
2010
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en verkennend inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Sint Rochusstraat te Steyl, gemeente Venlo (L)

ARC-Rapporten 2010-132
ARC-Projectcode 2010/116

Tekst

W.J.F. Thijs & K.A. Hebinck

Afbeeldingen

W.J.F. Thijs

Redactie

N. van Malssen

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

---

Projectgegevens

Projectnaam	Steyl, Sint Rochusstraat
Projectcode	2010/116
Archisnummer	40236
Beheer en plaats van documentatie	Archaeological Research & Consultancy
Projectleider	ir. W.J.F. Thijs
Contact	0345-620102, w.thijs@arcbv.nl
Opdrachtgever	BRO Tegelen, mw. G. Peeters
Contact	077-3730601, guusje.peeters@bro.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Venlo, drs. M.T.R.M. Dolmans
Contact	077-3596988, m.dolmans@venlo.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Sint Rochusstraat
Plaats	Steyl
Gemeente	Venlo
Provincie	Limburg
Kaartblad	58E
RD-coördinaten	N: 206.425/371.804 O: 206.486/371.740 Z: 206.456/371.677 W: 206.390/371.773
Oppervlakte	Circa 4.550 m ²

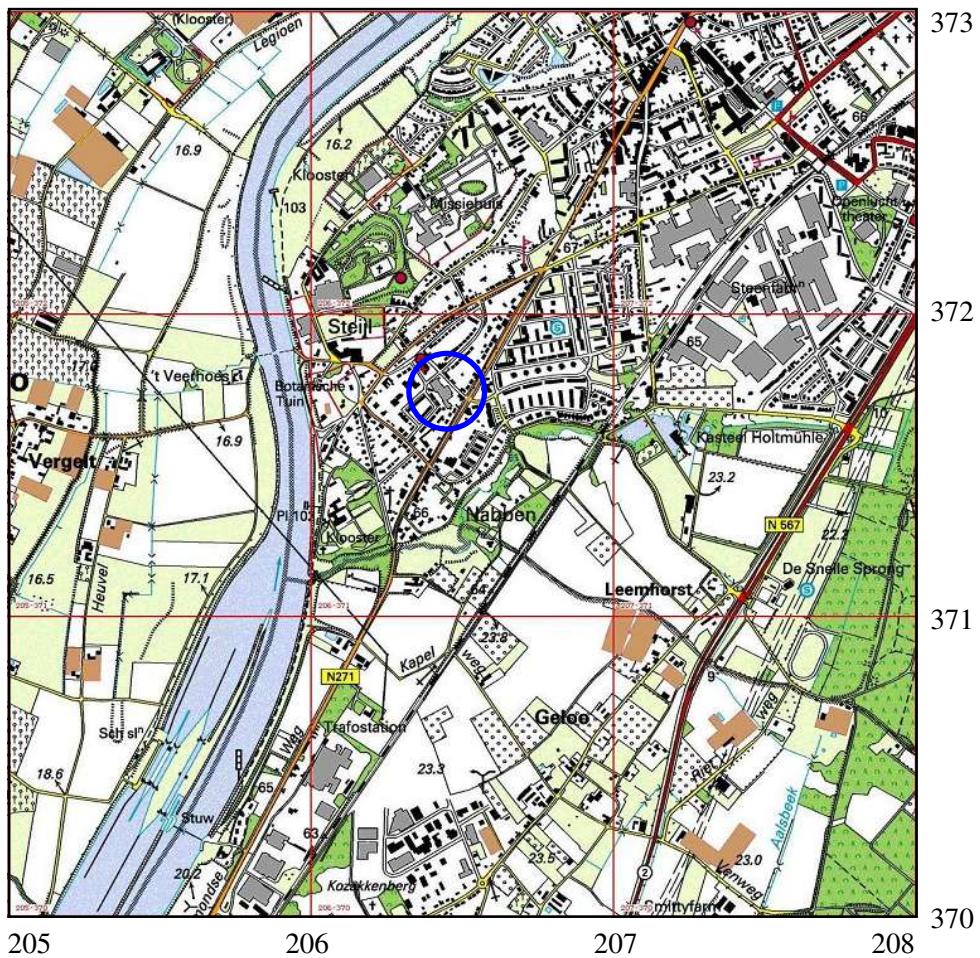
Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Beegden
Geomorfologie	Niet gekarteerd, dalvlakteterras
Bodem	Niet gekarteerd, rooibrikgrond of horstpodzolgrond
Historische situatie	De onderzoekslocatie is lange tijd in gebruik geweest als bouwland. De bebouwing dateert uit de jaren '30-'80 van de vorige eeuw.
Archeologische verwachting	De onderzoekslocatie heeft een hoge archeologische trefkans op resten vanaf het Midden-Paleolithicum.

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van BRO Tegelen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Sint Rochusstraat te Steyl, gemeente Venlo. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen herontwikkeling van de locatie. Door deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische resten bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg¹ dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het bureau-onderzoek is verricht op 31 maart 2010 door ir. W.J.F. Thijs. Het veldwerk vond plaats op 27 mei 2010 en is eveneens uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt binnen de bebouwde kom van Steyl tussen de straten Sint Rochusstraat, Pater Petersstraat en de Roermondseweg. De ligging van de onderzoekslocatie is weergegeven in afbeelding 1. De totale oppervlakte van de locatie is ca. 4.500 m². Het terrein is grotendeels bebouwd met een bedrijfsgebouw. De locatie ligt op een hoogte van 23,6 m +NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

De voorgenomen werkzaamheden op de onderzoekslocatie bestaan uit de nieuwbouw van een supermarkt met appartementen. Een overzicht van de geplande werkzaamheden wordt gegeven in afbeelding 2. Over de mate van bodemverstoring is op dit moment nog niets bekend. Voordat de nieuwbouw zal worden gerealiseerd zal het momenteel aanwezige bedrijfspand worden gesloopt evenals de bijbehorende verhardingen.

1.4 Doel van het onderzoek

1.4.1 Bureau-onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

(kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.4.2 Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten. Het huidige onderzoek is uitgevoerd als verkennend onderzoek.

1.5 Werkwijze

1.5.1 Bureau-onderzoek

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële bewoonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis2, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de archeologische waarden- en beleidskaart van de provincie Limburg.³ Hiernaast is gebruik gemaakt van de Archeologische Beleidskaart van de gemeente Venlo (Van Dijk 2007). De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden. Historische informatie over de bebouwing op het perceel is per mail ontvangen van de gemeente Venlo (dhr. T. Ernst, 07-06-2010). Er is voor het onderzoek geen contact gezocht met lokale heemkundekringen.

³<http://www.limburg.nl/cultuurhistorie>.

1.5.2 Inventariserend veldonderzoek

Het IVO is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. De boringen zijn geplaatst rondom de momenteel aanwezige bebouwing. De positie van de boringen is ingemeten met behulp van GPS en meetlinten. Op een groot deel van de locatie konden geen boringen worden geplaatst door de aanwezigheid van een gesloten asfaltverharding (afb. 12). Terrein ten westen van de onderzoekslocatie was niet toegankelijk aangezien dit particuliere tuinen zijn. Deze tuinen vormen geen onderdeel van het plangebied. Op het oostelijk deel is een hoogspanningshuisje met bijbehorend leidingwerk aanwezig. Ook hier konden geen boringen worden geplaatst. De maaiveldhoogte is bepaald aan de hand van het Actueel Hoogte Bestand Nederland.⁴ In totaal zijn vijf boringen geplaatst tot een diepte van ten minste 80 cm –mv. Er is geboord tot de diepte waarop geen bodemvorming is waargenomen (C-horizont). De bodemopbouw tot 0,8 m –mv is onderzocht met behulp van een zandguts. Omdat deze niet verlengbaar is, is het gat hierna uitgeboord tot de in de boorstaten aangegeven boordiepte. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 7 cm. De bodemopbouw is beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB). Het opgeboorde materiaal is in het veld doorzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

---

⁴www.ahn.nl.

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie is gelegen in het Maasdal. Het Maasdal wordt gekenmerkt door een serie rivierterrassen die zijn ontstaan door tektonische opheffing en de daarmee gepaard gaande insnijding van de Maas in de oudere afzettingen. Stroomopwaarts van Nijmegen loopt de Maas door een opheffingsgebied en snijdt de rivier zich in principe in. Tijdens de koude periodes van het Pleistoceen was de aanvoer van sediment zo groot dat er toch accumulatie plaats vond. Gedurende de warme periodes sneed de rivier zich weer in in de oudere sedimenten. Door de continue opheffing van het gebied kwamen de oudere afzettingen, voor zover ze niet in de warme periodes waren opgeruimd, steeds hoger te liggen. Hierdoor ontstond er langs de rivier een reeks terrassen. De oudste terrassen liggen het hoogst, de jongste terrassen het dichtst bij het huidige niveau van de rivier. De breedte van het Maasdal is voornamelijk bepaald door locale tektonische bodembewegingen. Waar de Maas door de dalende Roerdalslenk stroomt (tussen Sittard en Roermond) is het dal breed en is er nauwelijks sprake van insnijding. Tussen Roermond en Venlo kruist de Maas de Peelhorst en is het dal weer smaller. Hier komen nauwelijks recente afzettingen voor (Berendsen 2004, Berendsen 2005).

De oudste rivierterrassen in de omgeving van de onderzoekslocatie liggen ca. 1.700 m ten oosten van de locatie. Dit terras, dat op een hoogte ligt van 40 tot 44 m +NAP, is ontstaan in het Cromerien (ca. 850.000 – 472.000 jaar geleden) (STIBOKA 1975). Hier komt grind en grof zand van de Rijn en Maas dicht onder het oppervlak voor, dat wordt gerekend tot de Formatie van Sterksel (De Mulder et al. 2003). De overige Maasterrassen in de omgeving zijn gevormd in het Weichselien (115.000 – 10.000 jaar geleden). Deze afzettingen van de Maas behoren tot de Formatie van Beegden. Het dekzand dat lokaal aanwezig is op de terrassen behoort tot het Laagpakket van Wierden van de Formatie van Bortel (De Mulder et al. 2003). In de omgeving van Venlo komen drie terrasniveaus uit het Weichselien voor (STIBOKA 1975, Van den Broek & Maarleveld 1963):

- 1 Pleniglaciaal Maasterras, terras I. Op dit terrasniveau komen Maasafzettingen voor uit het Weichselien (73.000 – 13.000 jaar geleden). De onderzoekslocatie ligt op dit terrasniveau.
- 2 Laat-Glaciaal Maasterras, terras II. Dit terrasniveau is gevormd in het Allerød interstadiaal (11.800 – 11.000 jaar geleden). Het terrasniveau wordt van terras I gescheiden door een restgeul, die nu nog op de hoogtekaart zichtbaar is. Tot in de twintigste eeuw stroomde in deze restgeul de Kruizerbeek. Deze beek is inmiddels verdwenen. Terras II ligt ca. 250 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie.
- 3 Jonge Dryas Maasterras, terras III. Dit terras is gevormd tijdens de Jonge Dryas (11.000 – 10.000 jaar geleden). Dit terrasniveau ligt in een smalle strook langs de Maas ca. 600 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie.

Gedurende het Holoceen (vanaf ca. 10.000 jaar geleden) zijn er bodems ontstaan in het pakket pleistocene afzettingen. Op de oudere terrasgronden langs de Maas

zijn veelal horstpodzolgronden en rooibrikgronden ontstaan. Horstpodzolgronden zijn podzolgronden met een banden-Bt-horizont, die is ontstaan door een proces dat is verwant aan lutumuitspoeling. Het precieze proces achter het ontstaan van deze gronden is niet bekend (De Bakker & Schelling 1989). Rooibrikgronden zijn gronden met sterke bodemvorming, waarvan de bovengrond van nature een geringe lutumgehalte heeft dan de ondergrond. Door verregaande bodemvorming heeft zich in de bovengrond soms een zwakke moderpodzol ontwikkeld. Rooibrikgronden zijn al lang in cultuur. Het toponiem rooi is afgeleid van de naam voor middeleeuwse bosontginning (ray of raai) (De Bakker & Schelling 1989).

Vanaf de Late Middeleeuwen nam de bevolkingsdruk toe. Zoals overal op de zandgronden en ook op de terrasgronden in het Maasdal werd hier het potstal-systeem geïntroduceerd om voldoende opbrengst van het land te garanderen. Hierbij werden de landbouwgronden, gelegen rondom de dorpen op de overgang van de hoge naar de lage terreindelen, bemest met plaggen en schapenmest uit de potstal. Deze plaggen waren afkomstig van de hoge, droge gronden, die men ook gebruikte voor het weiden van de schapen. Door menselijke activiteit trad degradatie van de bos- en heidegronden op, waardoor uitgestrekte heidevelden en stuifzanden ontstonden, de zogenaamde woeste gronden. Deze stuifzanden behoren tot het Laagpakket van Kootwijk van de Formatie van Boxtel (Berendsen 2005). Het potstal-systeem werd toegepast tot de introductie van kunstmest halverwege de 19e eeuw. Door eeuwenlange bemesting met plaggen ontstonden rond de dorpen zogenaamde plaggen- of esdekken: dikke humusrijke pakketten, die op de bodemkaart worden aangeduid als enkeerdgronden. In Noord-Brabant worden deze gronden vaak 'akker' genoemd (Spek 2004). In Limburg wordt vaak met de term 'veld' naar deze gronden verwezen. Na de introductie van kunstmest werden de woeste gronden ontgonnen.

Op de geomorfologische kaart van de omgeving (afb. 3) is te zien dat de onderzoekslocatie niet is gekarteerd en wordt weergegeven als bebouwing. De omgeving ligt echter op een dalvlakteterras (4E9). Op basis van de terrassenkaart van Van den Broek & Maarleveld (1963) is dit met zekerheid vast te stellen. Ten zuiden van Steyl ligt het laaggelegen beekdal (2S4) van de Aalsbeek. Op de pleniglaciële Maasterrassen in de omgeving van Steyl zijn volgens de bodemkaart (afb. 4) nu vooral horstpodzolgronden (Y23) en rooibrikgronden (BZd24) te vinden. Ten zuidoosten komen in een restgeul oude rivierkleigronden voor waarin poldervaaggronden zijn gevormd (KRn2). De onderzoekslocatie is op de bodemkaart niet gekarteerd en weergegeven als bebouwing. Waarschijnlijk zijn op de onderzoekslocatie rooibrikgronden of horstpodzolgronden aanwezig.

2.2 Bekende archeologische waarden

Het Maasdal was al vroeg een aantrekkelijke vestigingsplaats. Door de relatief grote hoogteverschillen over korte afstand en de daarmee samenhangende grote verschillen in grondwaterstand, komen op korte afstand veel biotopen voor. Voor paleolithische jager/verzamelaars betekende dit dat er een grote verscheidenheid aan flora- en faunasoorten was aan te treffen. Hiernaast leverden de Maasarmen vis en water. De hogere randen hiervan waren relatief veilig voor overstromingen.

Om dezelfde redenen was het Maasdal ook in de latere periodes in trek.

Op de IKAW (afb. 5) is de onderzoekslocatie niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom van Steyl. Op de archeologische beleidskaart van de gemeente Venlo (Van Dijk 2007) heeft de onderzoekslocatie een hoge trefkans op archeologische resten en/of sporen. Horstpodzolgronden hebben door hun vruchtbare aard een hoge trefkans. De rooibrikgronden ten zuiden van de onderzoekslocatie hebben op de IKAW een lage trefkans. Deze lage trefkans wordt veroorzaakt door de zeer lemige textuur van de gronden. De lage trefkans is archeologisch gezien niet geheel correct. De gronden zijn slecht bewerkbaar, maar wel goed ontwaterd en vruchtbaar. Dit wordt bevestigd door de gemeentelijke beleidsadvieskaart waar deze rooibrikgronden een hoge trefkans hebben (afb. 6). De hoge trefkans wordt ook veroorzaakt door het feit dat deze gronden reeds lang in cultuur zijn.

In de nabije omgeving van de onderzoekslocatie (binnen de bebouwde kom van Steyl) zijn in Archis zes waarnemingen bekend (afb. 5):

- Waarnemingsnummer 15.254. Circa 550 m ten noordwesten van de onderzoekslocatie is bij niet-archeologisch graafwerk in 1978 een fragment aardewerk uit de IJzertijd aangetroffen. Het aardewerk hoort bij de Nederrijnse grafheuvelcultuur.
- Waarnemingsnummer 30.125. Circa 650 m ten oostnoordoosten van de onderzoekslocatie zijn een aantal vondsten gedaan uit het Neolithicum en de Romeinse Tijd. De waarneming komt uit het zogenaamde 'Oude Archief'. De exacte vindplaats en vindomstandigheden zijn hierdoor erg onzeker. De huidige coördinaten van de waarneming zijn mogelijk onjuist.
- Waarnemingsnummer 30.163. Circa 100 m ten westen van de onderzoekslocatie zijn in 1935 een aantal vondsten gedaan uit de Romeinse Tijd. Ook deze waarneming is afkomstig uit het oude archief. De exacte vindplaats en vindomstandigheden zijn hierdoor erg onzeker. De huidige coördinaten van de waarneming zijn mogelijk onjuist.
- Waarnemingsnummers 30.193 en 38.408. Beide waarnemingen zijn gedaan op een afstand van ca. 550 m ten zuidzuidwesten van de onderzoekslocatie. De waarnemingen zijn gedaan in 1936 en 1972. De waarneming uit 1936 is afkomstig uit het 'Oud Archief' en omvat vondsten van Romeins aardewerk. De waarneming uit 1972 bestaat uit tientallen fragmenten van Romeinse dakpannen.
- Waarnemingsnummer 408.732. Op ca. 280 m ten noordoosten van de onderzoekslocatie is in 2006 een booronderzoek uitgevoerd door RAAP. Hierbij zijn aardewerkfragmenten aangetroffen uit de Late Middeleeuwen en mogelijk ook een fragment Romeins aardewerk. Ook is een fragment vuursteen aangetroffen dat mogelijk antropogeen is.

Ten zuiden van de bebouwde kom van Steyl zijn in Archis nog eens acht waarnemingen bekend. De waarnemingen beslaan de periode Mesolithicum – Nieuwe Tijd. De vondsten uit het Mesolithicum stammen uit het 'Oud Archief' en zijn mogelijk niet op de desbetreffende locatie gedaan maar mogelijk verzameld. Wellicht gaat het om een museumcollectie.

Buiten de waarnemingen in Archis zijn op de beleidskaart van de gemeente Venlo (Van Dijk 2007) meerdere aanvullende waarnemingen bekend. De waarnemingen liggen relatief dicht bij de onderzoekslocatie (<50 m) en bestaan uit:

- Catalogusnummers 328 en 781. Deze waarnemingen zijn gedaan op het terrein nabij de Sint Rochuskerk en omgeving. Bij de bouw van de kerk in 1930 zijn twee Romeinse (pannen)ovens gevonden. De melding omvat ook de vermelding van enkele "Romeinse potjes". Deze waarnemingen komen overeen met waarnemingen 30.193 en 38.408 in Archis. Uit overige correspondentie valt op te maken dat er in de buurt een Romeins grafveld aanwezig is geweest.
- Catalogusnummers 814 en 815. Deze waarnemingen zijn gedaan westelijk van de locatie in de oude kern van Steyl en hebben betrekking op 18e eeuwse pottenbakkersovens.

In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn twee archeologische monumenten van hoge waarde bekend. De monumenten bestaan uit de historische kernen van de dorpen Tegelen en Leemhorst. Binnen deze historische kernen worden voornamelijk sporen verwacht uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. De historische kern van Steyl is niet aangemerkt als archeologisch monument. Aangezien Steyl al in de 14e eeuw wordt genoemd is het waarschijnlijk dat ook binnen deze historische kern archeologische resten uit de periode Middeleeuwen–Nieuwe Tijd kunnen worden verwacht. Hiernaast kunnen in de kernen ook archeologische resten en/of sporen uit oudere perioden aanwezig zijn.

2.3 Historische situatie

De omgeving van Venlo kent een lange bewoningsgeschiedenis. In de Romeinse Tijd was er ter hoogte van het huidige Venlo sprake van een kleine nederzetting, die in de loop van de 4e eeuw in verval is geraakt. De eerste vermelding van Venlo dateert van rond het jaar 1000. Steyl wordt voor het eerst vermeld in 1326 onder het dorp Overtegelen. De naam Steyl is waarschijnlijk afgeleid van het middeleeuwse woord 'steil'. Een steil is een palenconstructie met korven ertussen voor de visvangst. Steyl bestond oorspronkelijk uit een rijtje huizen bij een stuw (waarnaar het woord 'steil' ook wel verwijst) met een aanlegplaats en een veer over de Maas (Renes 1999). Steyl is in het verleden altijd een belangrijke laad- en losplaats geweest van het Hertogdom Gulick⁵. Op de kadastrale kaart van begin 19e eeuw (afb. 7) is te zien dat de onderzoekslocatie onbebouwd is. Er zijn geen gegevens bekend van de weergegeven kavelnummers 961 en 957. Op de historische kaart van begin 20e eeuw (afb. 8) is er in deze situatie nog weinig verandering gekomen. Op topografische kaarten uit 1954 en 1958 zijn de eerste gebouwen zichtbaar op de locatie (zie afb. 10 en 11). Uit de bouwhistorische gegevens die zijn aangeleverd door de gemeente Venlo blijkt echter dat al in 1926 de eerste bebouwing is opgericht op de onderzoekslocatie.

De buitenmuren van het bedrijfspand op de onderzoekslocatie kennen een funde-

⁵pers. mededeling, dhr. T. Ernst, gemeente Venlo

ringsdiepte van 0,6–0,7 m –mv. Omdat de hallen over het algemeen geen binnenmuren hebben, mag worden verondersteld dat de verstoringdiepte onder de vloeren niet dieper dan maximaal ca. 0,4 m –mv bedraagt⁶. In het bedrijfsgebouw zijn twee kelders aanwezig (zie afb. 9). Ter plaatse van deze kelders zal de verstoringdiepte waarschijnlijk ca. 3,0 m –mv bedragen.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt op een dalvlakteterras van de Maas uit het Pleniglaciaal. Door de ligging binnen een bebouwd gebied is de onderzoekslocatie niet op de IKAW gekarteerd. De locatie heeft echter door de ligging nabij een terrasrand en de waarschijnlijke aanwezigheid van rooibrikgronden of horstpodzolgronden een hoge archeologische trefkans. Op de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Venlo heeft de locatie een hoge trefkans. Vanaf het Pleniglaciaal heeft in principe bewoning plaats kunnen vinden. Er kan dus vondstmateriaal uit de periode Midden-Paleolithicum – Nieuwe Tijd worden verwacht. In de omgeving zijn alleen archeologische resten vanaf het Mesolithicum bekend. Op de onderzoekslocatie zullen waarschijnlijk horstpodzolgronden of rooibrikgronden aanwezig zijn. Het niveau waar intacte archeologische sporen en/of resten kunnen worden verwacht, ligt in deze gronden direct onder de bouwvoor. Door de lage grondwaterstand zullen voornamelijk anorganische zaken zoals aardewerk, (vuur)stenen artefacten en wellicht metaal bewaard zijn gebleven. Of er nog archeologische resten aanwezig zijn, hangt af van de intactheid van het bodemprofiel. Op de plek van het muurwerk en de kelders op de onderzoekslocatie is het bodemarchief waarschijnlijk sterk aangetast. Op de locatie van de verhardingen en de vloeren is de verstoring van het bodemarchief waarschijnlijk geringer. Hierdoor kunnen onder de verhardingen en vloeren nog intacte archeologische resten en/of sporen worden verwacht.

---

⁶pers. mededeling dhr. T. Ernst, gemeente Venlo

3 Resultaten inventariserend veldonderzoek

3.1 Booronderzoek

Bij het verkennend booronderzoek zijn op de onderzoekslocatie vijf boringen gezet tot een minimale diepte van 80 cm –mv. De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 12. De boringen zijn rondom het aanwezige bedrijfspand geplaatst. Er kon niet inpandig worden geboord door de aanwezigheid van een gesloten betonverharding. Hiernaast is op een groot deel van de locatie een gesloten asfaltverharding aanwezig. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1. De boringen zijn, met uitzondering van boring 4, geplaatst ter plaatse van de klinkerverhardingen. Boring 4 is geplaatst in de groenstrook ten oosten van het bedrijfspand. Boring 2 is gestaakt op een hard object, waarschijnlijk een leiding.

Op de locatie is de bodemopbouw uniform te noemen. De bovengrond bestaat tot een diepte van gemiddeld 0,85 m –mv uit matig tot sterk lemig zand. Deze laag is geïnterpreteerd als E-horizont. In alle boringen is de A-horizont niet meer herkenbaar door vergraving. In boringen 1 en 3 is de basis van deze E-horizont lemiger en bestaat uit sterk zandige leem. Onder de E-horizont is een laag zwak tot sterk zandige oranjebruine tot donkergeelbruine leem aanwezig. Deze laag is zwaarder van textuur dan de opliggende laag en is geïnterpreteerd als klei-inspoelingshorizont Bt. De klei-inspoelingslaag gaat op een diepte van gemiddeld 1,6 m –mv vrij scherp over naar zwak siltig bruingeel zand met leemlagen. Deze laag is geïnterpreteerd als banden-Bt-horizont. In boring 5 ligt de grens van de klei-inspoelingshorizont B ondieper op een diepte van 1 m –mv. De hoeveelheid leembanden neemt af in de diepte. Vanaf een diepte van 1,9 m –mv zijn geen leembanden meer aanwezig en bestaat de bodem uit zwak siltig donkergeel zand. In boring 5 is de banden-Bt-horizont zwakker ontwikkeld en zijn nauwelijks leembanden aanwezig. Het aangetroffen bodemprofiel kan worden geclassificeerd als rooibrikgrond.

Er zijn in de boringen geen archeologische indicatoren aangetroffen. Het gaat hier echter om een verkennend bodemonderzoek, dat zich richt op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden en niet zozeer op het onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische vondsten en/of sporen. Het bodemprofiel is in alle boringen vergraven tot 0,4–0,65 m –mv. De vergravingen zijn waarschijnlijk veroorzaakt bij de aanleg van de verhardingen, kelders en gebouwen op de locatie. De exacte vergravingsdiepte is moeilijk vast te stellen omdat onduidelijk is of er voor het aanbrengen van het cunetzand grond is ontgraven. Het aantreffen van een deels intacte E-horizont vormt echter een indicatie dat de gronden buiten de bebouwing niet zeer diep zijn vergraven. Op deze plekken kunnen diepere sporen zoals paalgaten en waterputten mogelijk bewaard zijn gebleven. Er kan op basis van de huidige onderzoeksresultaten nog geen uitspraak worden gedaan over de aanwezigheid van archeologische resten ter plaatse van de bebouwde delen van de onderzoekslocatie.

4 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie ligt in het Maasdal op een dalvlakteterras uit het Laat-Glaciaal. Op de locatie worden holtpodzolgronden of rooibrikgronden verwacht. Deze gronden hebben een hoge trefkans op archeologische resten. De omgeving was vanaf het Laat-Glaciaal geschikt voor bewoning, waardoor de archeologische verwachting betrekking heeft op resten vanaf het Laat-Paleolithicum. Intacte archeologische sporen zijn in holtpodzolgronden en rooibrikgronden direct onder de bouwvoor te verwachten. Door de lage grondwaterstand zullen voornamelijk anorganische resten zoals (vuur)steen, aardewerk en misschien metaal bewaard zijn gebleven. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn archeologische vondsten gedaan vanaf het Mesolithicum. De dichtstbijzijnde vondsten dateren uit de Romeinse Tijd en zijn gedaan op minder dan 50 meter afstand.

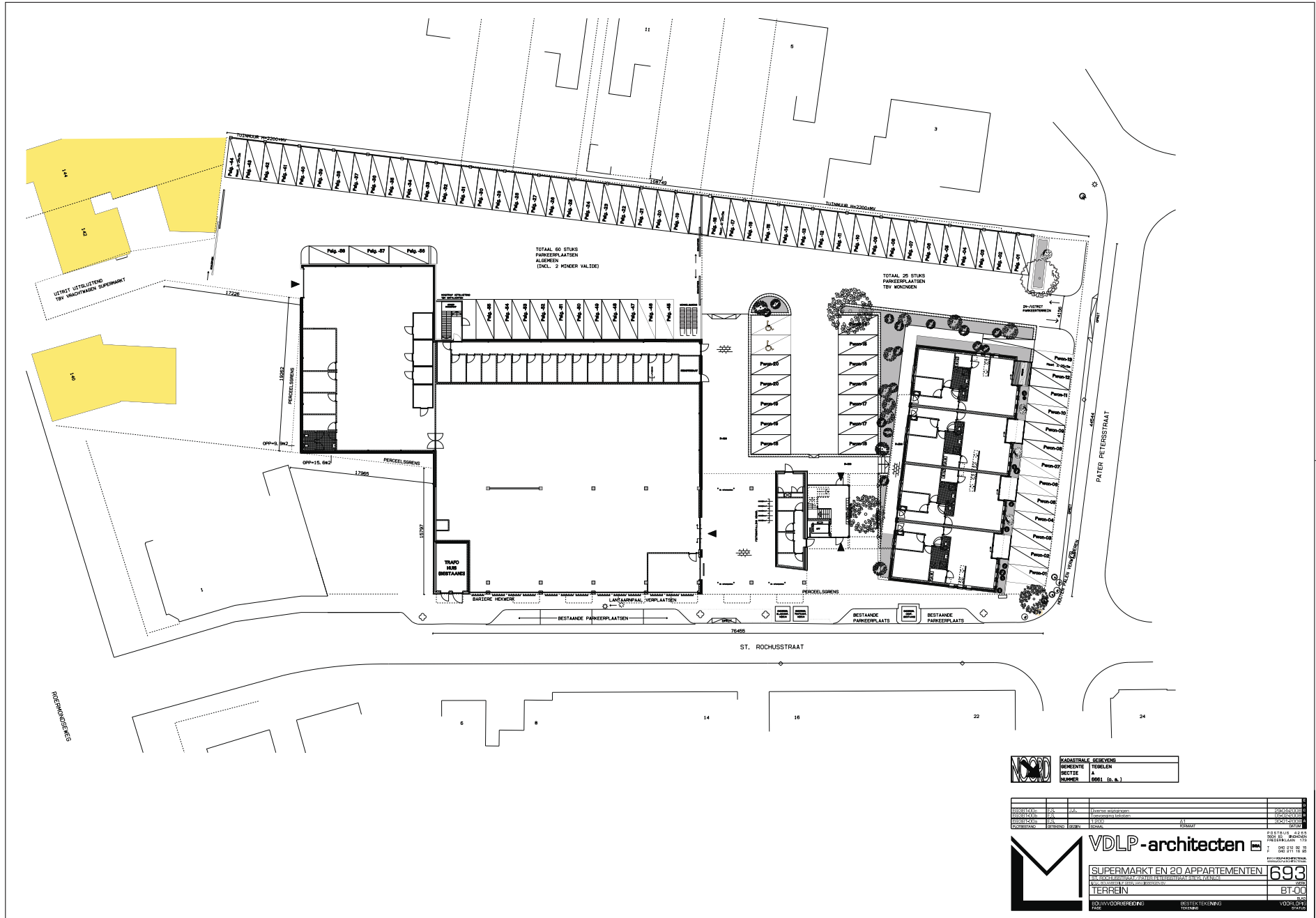
Uit het verkennend booronderzoek blijkt dat op de onderzoekslocatie rooibrikgronden aanwezig zijn die tussen 0,4 – 0,65 m –mv zijn vergraven. Het onderzoek heeft alleen plaats kunnen vinden aan de randen van de onderzoekslocatie omdat het overige deel niet toegankelijk was door de aanwezigheid van bebouwing en een gesloten asfaltverharding. Door de geringe vergravingsdiepte kunnen eventuele diepere sporen zoals paalgaten en waterputten bewaard zijn gebleven. Het is aannemelijk dat het archeologisch niveau onder de aanwezige betonvloeren slechts in beperkte mate is verstoord door bouwwerkzaamheden uit het verleden. Ter plaatse van de dieper gefundeerde muren en kelders zal het archeologisch niveau waarschijnlijk sterk zijn aangetast of mogelijk zelfs volledig zijn vernietigd. Concluderend kan worden gesteld dat op een groot deel van de onderzoekslocatie nog archeologische resten en/of sporen aanwezig kunnen zijn. De hoge trefkans op intacte archeologische sporen blijft daarom bestaan. Een vervolgonderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of er sprake is van een archeologische vindplaats op de onderzoekslocatie.

5 Aanbeveling

Omdat uit de gegevens van de bebouwingshistorie en het verkennend booronderzoek blijkt dat het archeologische niveau onder de bebouwing mogelijk nog deels intact is, adviseren wij om de sloop van de ondergrondse delen archeologisch te laten begeleiden. Hierna moet in overleg met het bevoegd gezag worden bekeken of verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Voor de archeologische begeleiding is een programma van eisen noodzakelijk dat voor aanvang van de werkzaamheden is goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Venlo. Het is aan het bevoegd gezag, om op basis van onderhavig onderzoek een selectiebesluit te nemen.

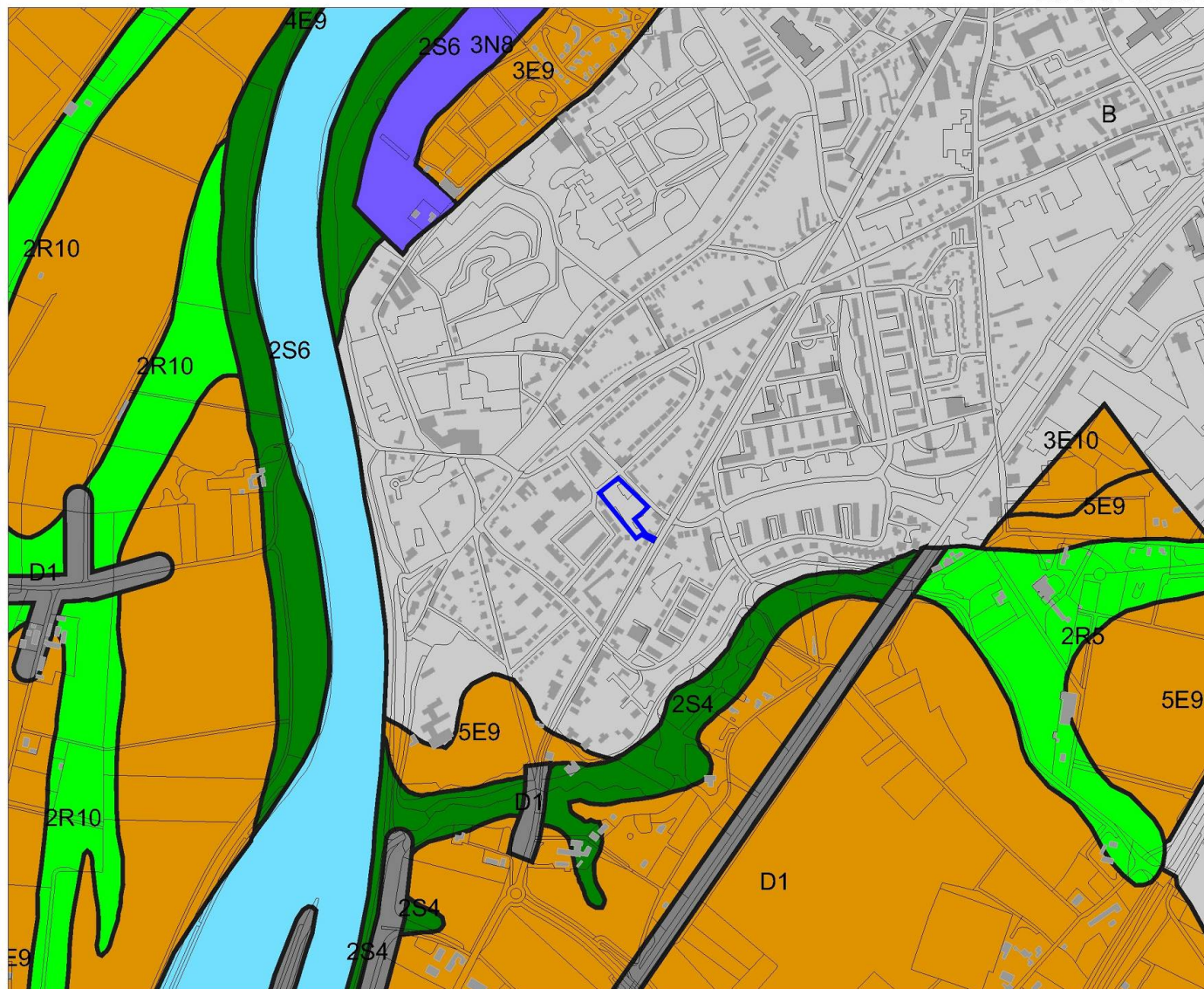
Literatuur

- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Broek, J.M.M. van den & G.C. Maarleveld, 1963. *The Late-Pleistocene Terrace deposits of the Meuse*. Nederland (Mededelingen Geologische Stichting 16).
- Dijk, X.C.C. van, 2007. *Archeologische beleids- en advieskaart gemeente Venlo*. Amsterdam (RAAP-rapport).
- Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.
- Renes, J., 1999. *Landschappen van Maas en Peel; Een toegepast historisch-geografisch onderzoek in het streekplangebied Noord- en Midden-Limburg*. Leeuwarden. ISBN 9074252842.
- Spek, T., 2004. *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch geografische studie*. Utrecht.
- STIBOKA, 1975. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 52 Oost Venlo*. Wageningen.

Afbeelding 2. Toekomstige situatie. Bron: VDLP-architecten.

Legenda

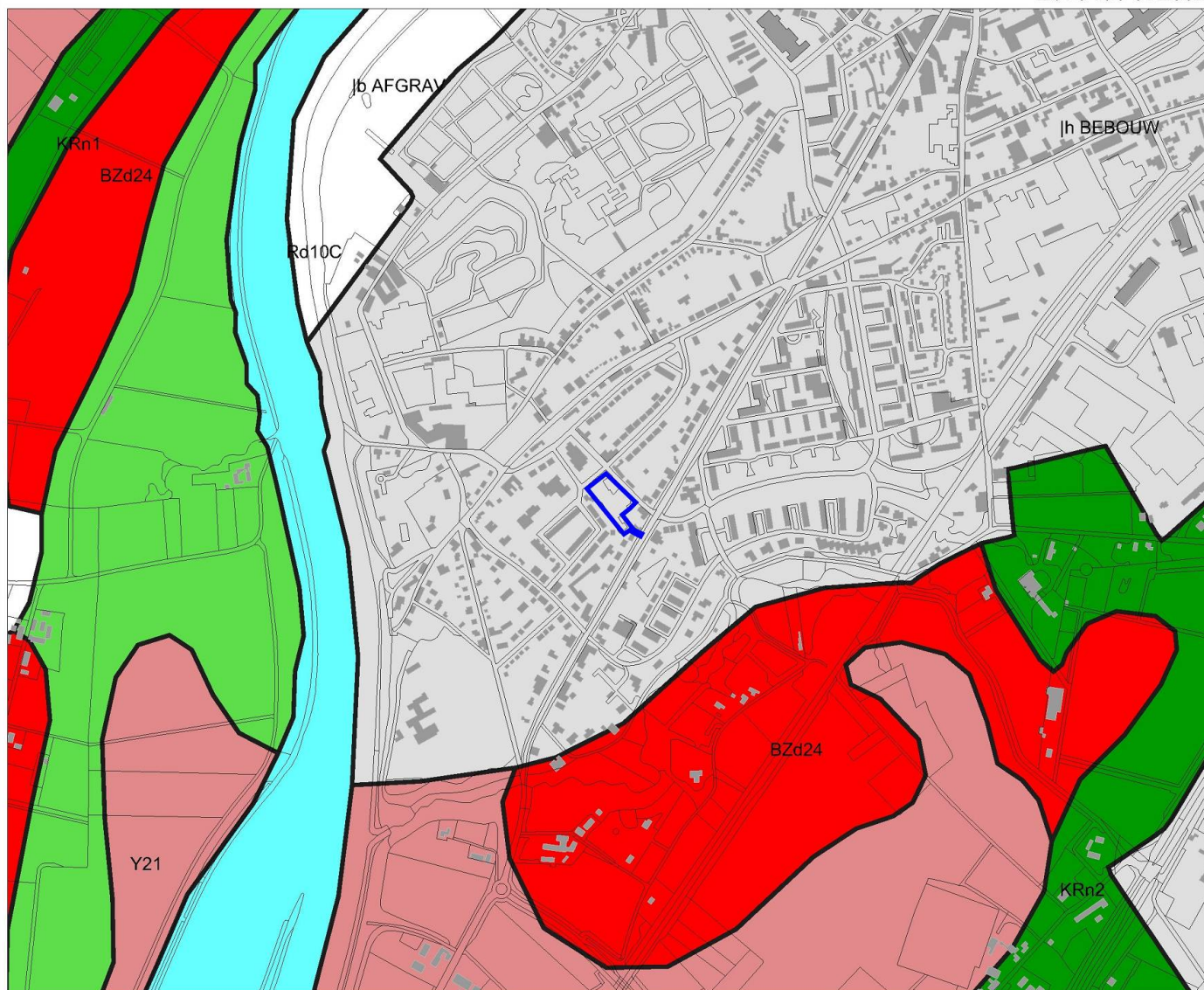
- TOP10 ((c)TDN)
- HUIZEN
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
  - Wanden
  - Hoge heuvels en ruggen
  - Terpen
  - Hoge duinen
  - Plateaus
  - Terrassen
  - Plateau-achtige vormen
  - Waaivormige glooiingen
  - Niet-waaivormige glooiingen
  - Lage ruggen en heuvels
  - Welvingen
  - Vlakten
  - Laagten
  - Ondiepe dalen
  - Matig diepe dalen
  - Diepe dalen
  - Water
  - Bebouwing
  - Overig (Dijken etc)

Afbeelding 3. Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

207545 / 372652

205325 / 370838

Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
- HUIZEN
- BODEM ((c)Alterra)**
- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviale afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalk lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

0

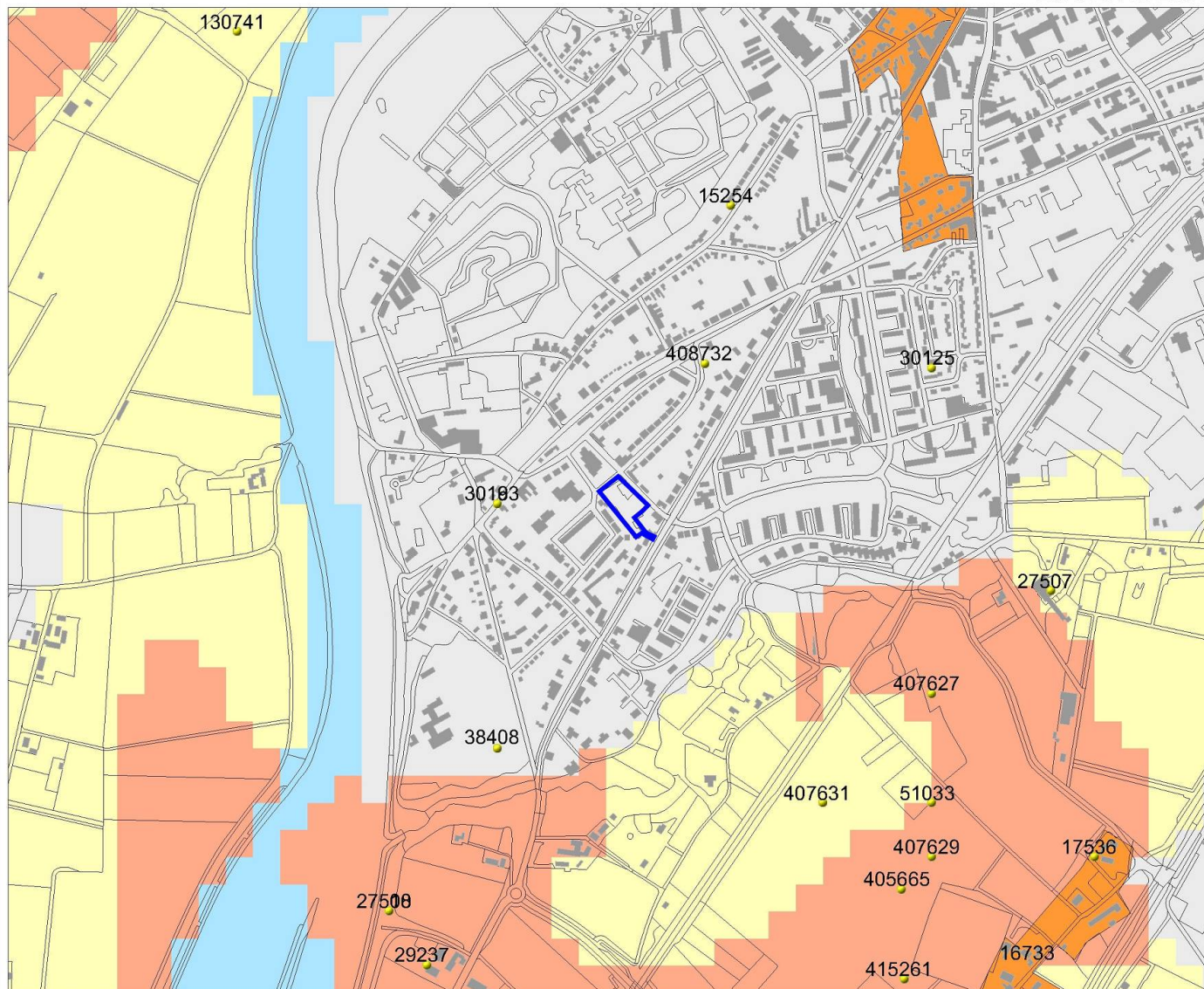

 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Legenda

- WAARNEMINGEN
  - HUIZEN
  - TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW**
- zeer lage trefkans
  - lage trefkans
  - middelhoge trefkans
  - hoge trefkans
  - lage trefkans (water)
  - middelhoge trefkans (water)
  - hoge trefkans (water)
  - water
  - niet gekarteerd

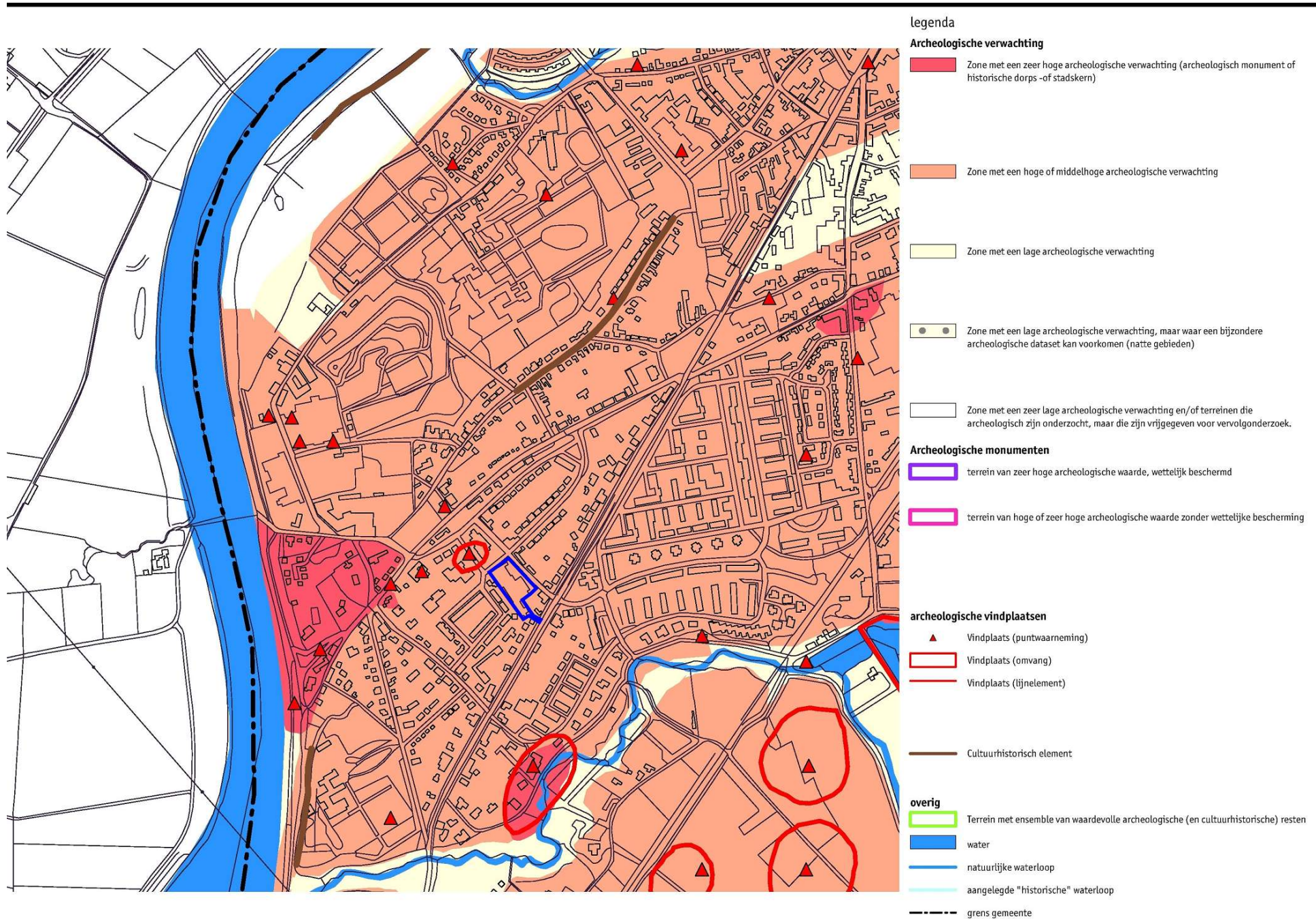

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

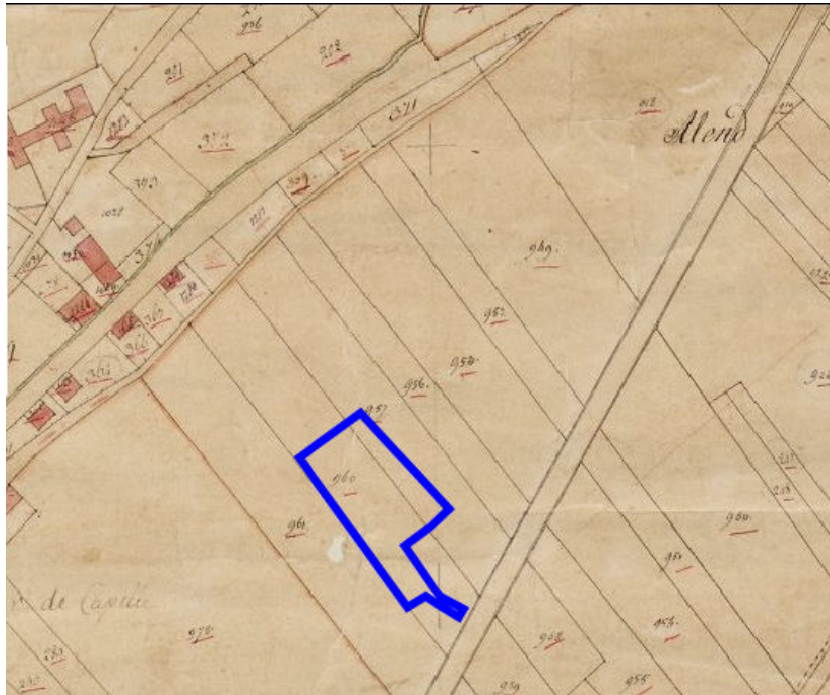
Afbeelding 5. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omlind) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

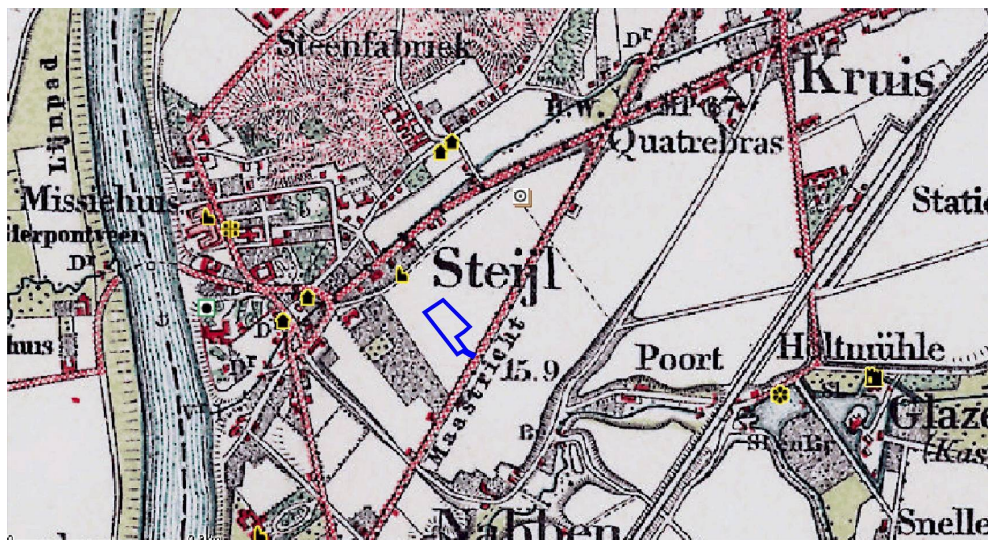

Afbeelding 6. Uitsnede van de archeologische beleidsadvieskaart van de gemeente Venlo van de onderzoekslocatie (blauw omlijnd) en omgeving (Van Dijk 2007).

Afbeelding 7. Indicatieve ligging van de onderzoekslocatie (omlijnd) op een kadastrale kaart uit het begin van de 19e eeuw. Bron: www.watwaswaar.nl.

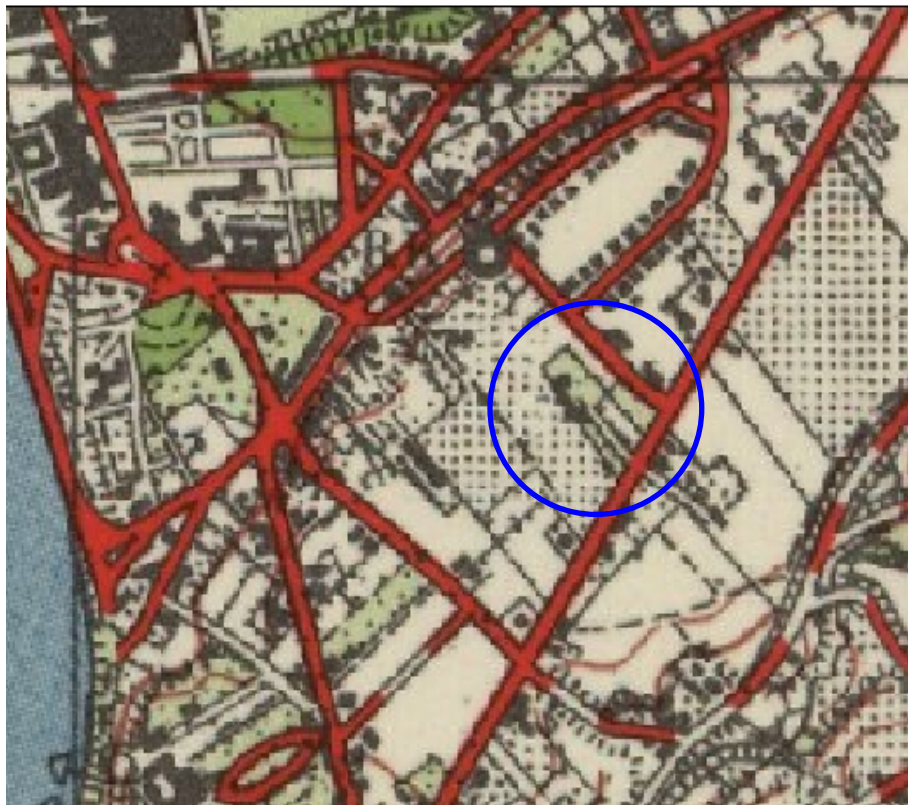
Afbeelding 8. De onderzoekslocatie (omlijnd) op een topografische kaart uit het begin van de 20e eeuw. Bron: www.kich.nl.

Afbeelding 9. Ligging van de kelders (rood omlijnd) op de onderzoekslocatie. Bron: gemeente Venlo

Afbeelding 10. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een topografische kaart uit 1954. Bron: www.watwaswaar.nl.

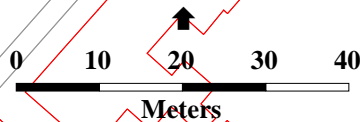

Afbeelding 11. De onderzoekslocatie (omcirkeld) op een topografische kaart uit 1958. Bron: www.watwaswaar.nl.

Legenda

- Onderzoekslocatie
- Gesloten asfaltverharding
- Stroomhuisje met middenspanningsleiding
- Boring

Afbeelding 12. Boorpuntenkaart. Door: W.J.f. Thijs.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	gemeten, GPS
Referentievlak	Normaal Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	15 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)	s2	matig siltig
L leem	s3	sterk siltig
Z zand	z1	zwak zandig
	z3	sterk zandig
bijmengsel (onderdeel lithologie)		
s1 zwak siltig		

boring 1 RD-X: 206.468. RD-Y: 371.691. Maaiveld: 23,40. Boormethode: edelmanboring.
Oprit

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	geelgrijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> opgebrachte grond. <i>Opmerkingen:</i> Cunetzand.
55 Zs3	donker grijsbruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
80 Lz3	bruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> E.
110 Lz3	donker geelbruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B.
150 Lz1	licht oranjebruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B.
190 Zs1	bruingeel	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Sublagen:</i> leemlagen. <i>Opmerkingen:</i> Banden Bt-horizont.
220 Zs1	donker geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C.

boring 2 RD-X: 206.430. RD-Y: 371.785. Maaiveld: 23,60. Boormethode: edelmanboring.
Binnenplaats

diepte lithologie	kleur	grens	
10 Zs1	grijsgeel	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> opgebrachte grond.
80 Zs2	donker geelbruin	gestaakt	<i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> Gestaakt op steen.

boring 3 RD-X: 206.424. RD-Y: 371.781. Maaiveld: 23,60. Boormethode: edelmanboring.
Binnenplaats

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Zs1	geelgrijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> opgebrachte grond. <i>Opmerkingen:</i> Cunetzand.
55 Zs3	bruingeel	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven. <i>Opmerkingen:</i> Leembrokken.
90 Lz3	donker geelgeel	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> E.
150 Lz1	licht oranjebruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B.
165 Lz3	donker geelbruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B.
190 Zs1	donker geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Sublagen:</i> leemlagen. <i>Opmerkingen:</i> Banden Bt-horizont.
210 Zs1	donker geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> C.

---

boring 4 RD-X: 206.472. RD-Y: 371.750. Maaiveld: 23,60. Boormethode: edelmanboring.
Groenstrook

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
40 Zs2	donker grijsbruin	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
60 Zs2	licht bruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> E.
90 Zs3	licht bruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> E.
155 Lz3	licht oranjebruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B.
160 Zs2	licht oranjebruin	scherp	<i>Bodemhorizont:</i> B.
180 Zs1	donker geel	beëindigd	<i>Sublagen:</i> leemlagen. <i>Opmerkingen:</i> Banden Bt-horizont.

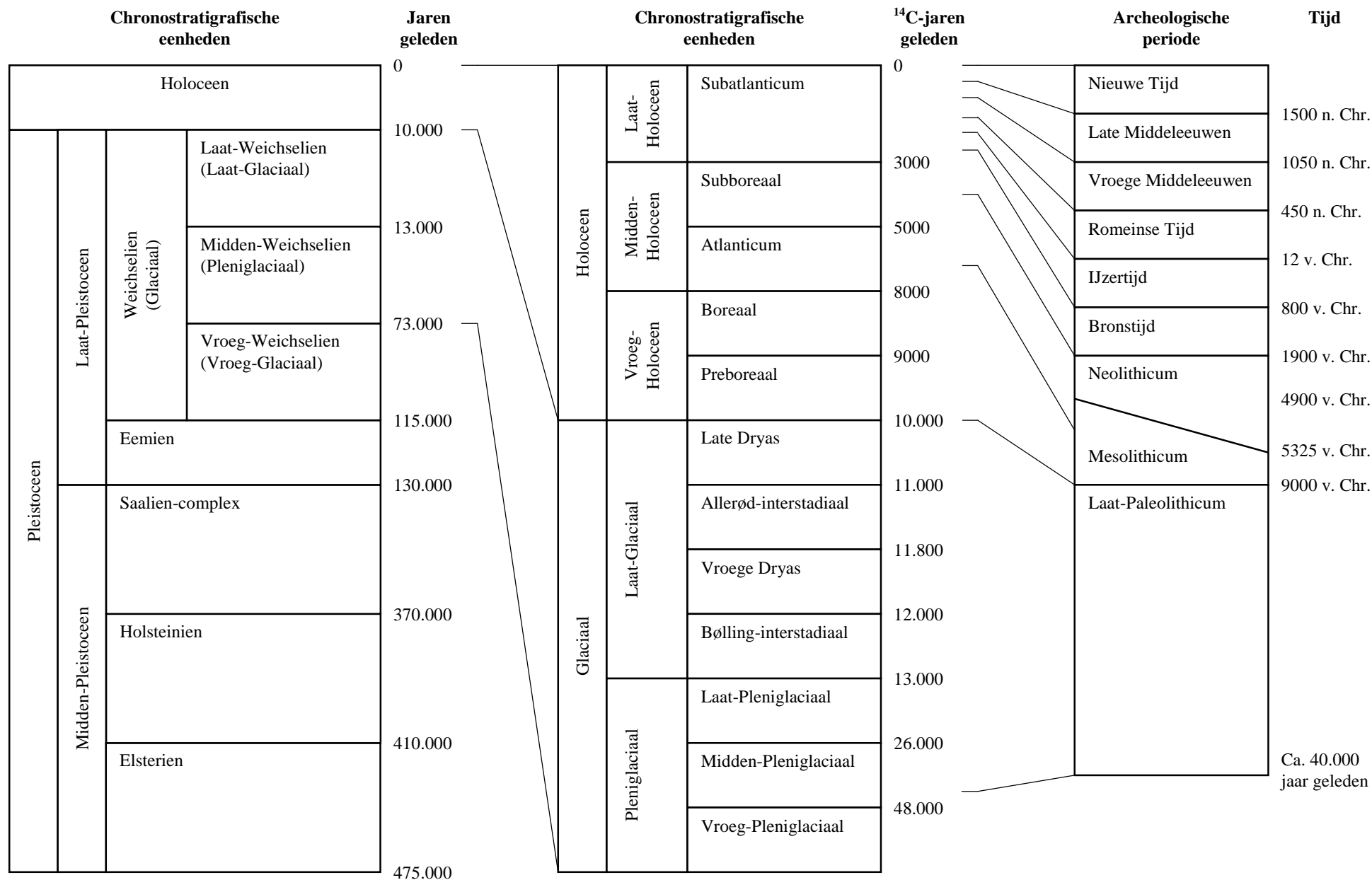
boring 5 RD-X: 206.396. RD-Y: 371.777. Maaiveld: 23,40. Boormethode: edelmanboring.
Parkeerterrein

<i>diepte lithologie</i>	<i>kleur</i>	<i>grens</i>	
30 Zs2	geelgrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> opgebrachte grond. <i>Opmerkingen:</i> Cunetzand.
65 Zs2	donker grijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
80 Lz1	donker geelbruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B.
100 Lz1	bruingeel	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> B.
120 Zs2	licht oranjebruin	geleidelijk	<i>Bodemhorizont:</i> C.
150 Zs1	donker geel	beëindigd	<i>Bodemhorizont:</i> B. <i>Opmerkingen:</i> Zwak ontwikkelde banden Bt-horizont.

Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.